

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.178/2023/4.

A felperes: felperes, felperes címe

A felperes képviselője: Dr. Fábián Titusz Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

Az alperes: Magyar Állam

Az alperes képviselője: Dr. Kiss Imre László Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe

A per tárgya: öröklés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 20.P.22.584/2022/10.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet rendelkező részében meghatározott, az állam terhén maradó kereseti illeték összegét 250.155 (kétszázötvenezer-százötvenöt) forintra javítja ki.

Az elsőfokú ítélet fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 58.100 (ötvennyolcezer-száz) forint másodfokú perköltséget.

A 146.390 (száznegyvenhatezer-háromszázkilencven) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az özvegy családi állapotú néhai 2016. november 20-án hunyt el Budapesten, végintézkedés hátrahagyása nélkül. Hagyatékát a közjegyző – ismert törvényes örökös és végrendelet hiányában – az alperesnek adta át a 11044/Ü/539/2017/17. számú részben teljes hatályú, részben ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzéssel.

[2] Az örökhagyó hagyatékába tartozott

a Budapest, belterület, helyrajzi szám alatt felvett, lakás megnevezésű ingatlan kizárólagos tulajdona,

a bank Zrt.-nél kezelt lakossági bankszámlakövetelés és járulékai, amelynek értéke 1.164.220 forint,

a bank Zrt.-nél kezelt megtakarítási számlakövetelés és járulékai, amelynek értéke 6.210.656 forint.

[3] A földhivatal az alperes tulajdonjogát a Budapest belterület, helyrajzi szám alatt felvett, ingatlan címe szám alatt található „lakás” megnevezésű ingatlan 1/1 tulajdoni hányada tekintetében az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezte.

[4] Az elhunyt törvényes örököse a felperes. Az örökhagyó anyja és a felperes apja testvérek voltak.

[5] A felperes keresetében annak túrésére kérte kötelezni az alperest, hogy a település, belterület helyrajzi számú, ingatlan címe szám alatti ingatlan tekintetében bejegyzett tulajdonjogát a földhivatal törölje és arra a felperes tulajdonjogát öröklés jogcímén 1/1 arányban bejegyezze. Kérte az alperes kötelezését 6.047.367 forint és perköltség megfizetésére.

[6] Kereseti kérelmét elsődlegesen öröklési igényként, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén terjesztette elő. Követelése jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:579. §, a 7:1. §, a 7:2. §, a 7:3. §, a 7:63. §, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 361. § és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 26. § (8) bekezdés rendelkezéseit jelölte meg. Pénzbeli követelése összszerszerűségének meghatározásakor figyelembe vette az alperesnek a hagyaték megszerzésével, fenntartásával kapcsolatban felmerült kiadásait.

[7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. A követelést teljes egészében vitatta azt állítva, hogy a felperes nem

bizonyította törvényes örökösi minőségét. Előadta, hogy szükségképpen örökösként az örökség visszautasításának joga nem illette meg. A hagyatéki eljárás során ismeretlen örökösök kilétére nem derült fény, így jóhiszeműen birtokolja az ingatlant. Állítása szerint a hagyatéki megszerzésével, fenntartásával és kezelésével összefüggésben összesen 983.379 forint költsége keletkezett.

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletében annak türéseire kötelezte az alperest, hogy a Kormányhivatal a település, belterület helyrajzi szám alatt felvett, természetben ingatlan címe szám alatt található lakás megnevezésű ingatlanról az alperes II/3. pontban bejegyzett 1/1 arányú tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból törölje, és arra felperes (személyes adatok) felperes 1/1 arányú tulajdonjogát törvényes öröklés jogcímén az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezze. Megkereste az ingatlanügyi hatóságot a tulajdonosváltás átvezetése érdekében. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 6.047.367 forintot, továbbá 1.829.845 forint perköltséget. Megállapította, hogy a meg nem fizetett 250.155 forint eljárási illeték az állam terhére marad.

[9] Alkalmazott jogszabályként ismertette a Ptk. 3:405. § (1), (2) bekezdését, a 3:406. §-át, a 6:579. § (1) bekezdését és a (2) bekezdés *a)*, *b)* pontját, a 7:1. §-át, a 7:2. §-át, a 7:3. § (1), (2) bekezdését, a 7:63. § (1), (2), (3) bekezdését, a 7:64. § (1), (2), (3), (4) bekezdését. A perben csatolt közokiratok alapján megállapította a felperes örökösi minőségét. Következtetése szerint az alperes az anyagi jogszabályok szerinti álörökös, akinek kötelezettsége kiadni az örökséget az anyagi jogszabályok szerinti örökösök részére.

[10] A felek által nem vitatott tényként értékelte, hogy az alpereshez 7.374.876 forint összeg folyt be a hagyatékból, míg az alperes 983.379 forint költségét a felperes elismerte. Ebből arra következtetett, hogy a fennmaradó összeggel az alperes jogalap nélkül gazdagodott, így azt köteles a felperes részére megfizetni.

[11] Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a kereset szerint határozott az alperes marasztalásáról, a perköltség tárgyában pedig a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett. Indokai szerint a felperes költségeit a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felszámította, az a megfizetett 1.249.845 forint illetékből és az ügyvédi munkadíjból állt. Az utóbbi összetevő mérsékelt összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés *b)* pontja, (6) bekezdése és 4/A. §-a alapján határozta meg. Az összeg leszállítását azzal indokolta, hogy az ügy megítélése nem volt bonyolult, a perben egy tárgyalást tartott, a felperes képviselője pedig a keresetlevélen kívül két perfelvételi iratot terjesztett elő, ezért részére az iratok elkészítése időigényes ténybeli és jogi felkészülést nem igényelt, a tárgyalásokon jelentős aktív közreműködést sem kívánt. Az eljárási illeték tárgyában az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése, a 42. § (1) bekezdés *a)* pontja és a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése szerint rendelkezett.

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett. Jogorvoslati kérelmében – az érdemi döntés részbeni megváltoztatásával – perköltségben való marasztalásának mellőzését kérte.

[13] Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának PK 262. számú állásfoglalására, amely szerint a hagyatéki eljárás során mellőzött érdekelt az igényét a törvény rendes útján érvényesítheti, amely rendes út a peres eljárást jelenti.

[14] Ismertette a Kúria Pfv.I.21.244/2015/8. számú ítéletét is, amelynek elvi tartalma azt támasztja alá, hogy a jelen öröklési perben a bíróság tévesen kötelezte az alperest a perköltség viselésére. A döntés értelmében a magyar jogrendszer nem ismeri az uratlan hagyaték jogi kategóriáját, a hagyatéknek tehát minden esetben van örököse, legvégső esetben a Magyar Állam, amely a Ptk. 7:74. § (1) bekezdésére tekintettel szükségképpen örökös. A hagyatéki eljárás keretében hozott hagyatékátadó végzés a Magyar Állam örökösi minőségét deklarálja. E jogállást tehát a törvény keletkezteti, ezért fogalmilag kizárt, hogy a valódi és legitimált örökös arról bármilyen peren kívüli formában megegyezzen. Ebben az esetben a valódi örökös, mint öröklésben érdekelt, olyan személy, akinek igényét a hagyatéki eljárásban mellőzték. A PK 262. számú állásfoglalásra is tekintettel a hagyatéki eljárás során mellőzött érdekelt az igényét a törvény rendes útján érvényesítheti, a hagyaték tárgyáról a felek peren kívül nem rendelkezhetnek.

[15] A valódi törvényes örökösnek e minősége megállapítása céljából keresetet kell előterjesztenie és a perben kell bizonyítania öröklési igényének megalapozottságát. Az örökösi minőség megállapítására irányuló jogkérdés a jogbiztonság érdekében csak egyféle módon, hatósági eljárásban, bizonyítás mellett tisztázandó, ezért az örökösi minőség semmilyen megállapodás, alku tárgya nem lehet.

[16] Mindezekre tekintettel a per megindítására nem az alperes adott okot, és a felperes részéről is mellőzhetetlen az eljárás. Az előállt jogi helyzet perbeli rendezése mindkét fél részéről szükségszerű perbebocsátkozást igényel, ezért a perindítás is mindkét fél tekintetében rajtuk kívülálló okból volt szükségszerű, perjogi értelemben tehát egyik fél sem adott a perre okot. Ezért a Pp. 81. § (1) bekezdésére hivatkozva mindkét félnek a saját felmerült költségét kell viselnie.

[17] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult az alperes jogorvoslati kérelmével érintett körben. Kérte az alperes kötelezését másodfokú perköltségének megfizetésére.

[18] Hangsúlyozta, hogy az alperes a keresetet vitatta, ellenkérelme annak elutasítását célozta, ezért perköltségben marasztalása nem volt mellőzhető. A Pp. 86. § (1) bekezdése két feltétel együttes fennállását követeli meg, a jelen esetben a felperes által érvényesített jog és kérelem elismerése elmaradt. A rendelkezés értelmében az elismerés csak akkor válthatja ki a joghatást, ha teljeskörű, kifejezett, a jogra és a kérelemre vonatkozó védekezés helyett történik meg. Nem alkalmazható azonban a szabály, ha az igényt érvényesítő fél ellenfele úgy tesz elismerést, hogy korábban a jogra és a kérelemre vonatkozóan akár alaki, akár érdemi védekezést terjesztett elő.

[19] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú ítélet kereseti illeték viselésére vonatkozó rendelkezése elírást tartalmaz; a számmal, illetve a betűvel kiírt összeg között eltérés mutatkozik. Ezért az elírást a Pp. 353. §-a értelmében kijavította.

[20] A fellebbezés alaptalan.

[21] Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a per érdemében hozott döntése (az ingatlan tulajdonjogának változására és ingatlan-nyilvántartásban való átvezetésére, az alperest tőke megfizetésére kötelező rendelkezései), ezért azt a másodfokú bíróság nem érintette [Pp. 358. § (5) bekezdése]. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletnek a perköltség tárgyában hozott rendelkezéseit bírálta felül a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között [Pp. 370. § (1) bekezdése], a Pp. 376. § (3) bekezdés b) pontja értelmében tárgyaláson kívüli eljárásban.

[22] Az alperes jogorvoslati kérelmében a Pp. 83. § (1) bekezdésének téves alkalmazását állította. Érvelése szerint perköltségben marasztalásának feltételei nem álltak fenn, az elsőfokú bíróságnak a Pp. 86. § (1) bekezdése alapján kellett volna rendelkeznie a perköltség viseléséről.

[23] A Pp. 86. § (1) bekezdése értelmében, ha a fél a perfelvételi szakban a vele szemben érvényesített jogot és kérelmet az arra vonatkozó védekezésének előterjesztése nélkül elismeri, és a perre nem adott okot, a perköltségét az ellenfél téríti meg.

[24] A törvény e rendelkezése az általános perköltség viselési szabálytól eltérő módon rendezi a szükségtelenül okozott perköltség vagy perköltségrész megtérítését. A törvény ugyanis a perköltség viselési szabályok útján is meg kívánja akadályozni a felesleges cselekmények elvégzését; e tényállási elemek fennállta esetén a fél bíróság előtti igényérvényesítése felesleges.

[25] Amint arra a felperes is utalt fellebbezési ellenkérelmében, a jogszabály két feltétel együttes fennálltát követeli meg az eltérő perköltség viselési szabály alkalmazásához. Az egyik feltétel a perben érvényesített jog és az abból fakadó kérelem elismerése. A másik konjunktív feltétel az, hogy az elismerő fél ne adjon okot a perre.

[26] Jelen esetben azonban az alperes az érvényesített jogra és kérelemre vonatkozó elismerő nyilatkozatot nem tett. Az eljárás irataiból megállapíthatóan 3. sorszámon a kereset elutasítását célzó érdemi védekezést terjesztett elő, 8. sorszámú viszontválaszában szintén a kereset elutasítását kérte, majd a 2023. február 3-i perfelvételi tárgyaláson sem változtatta meg védekezését, csak viszontkeresetétől állt el a kereset leszállítására tekintettel (a Fővárosi Törvényszék 20.P.22.584/2022/9. számú jegyzőkönyvébe foglalt nyilatkozat).

[27] Nincs hatályban olyan tartalmú jogszabályi rendelkezés, amely a valódi örökös és a legitimált örökös jogi kapcsolatára tekintettel kizárná a bírósági perben a kereset elismerésének lehetőségét. Az alperes sem adott elő fellebbezésében olyan érvet, illetve nem jelölt meg olyan jogszabályt, amely a keresetre vonatkozó nyilatkozat köréből kirekesztené az érvényesített jog és az abból fakadó kérelem elismerését. A polgári perben félként tett nyilatkozat (a Pp. 239. §-a szerinti egyezség kivételével) nem minősül élők közötti jogügyletnek, az örökös minőségben való megállapodásnak.

[28] A fellebbezésben hivatkozott állásfoglalás és bírósági határozat alapján sem volt lehetőség az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására. A hivatkozott jogeset (a Kúria Pfv.I.21.244/2015/8. számú határozata) tényállása annyiban eltért a jelen perbelitől, hogy abban az eljárásban az alperes a per első tárgyalásán elismerte a keresetet. Ezért a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés körében a Kúria kizárólag azt vizsgálta, hogy az alperesként eljáró állam a perre okot adott-e azzal, hogy a hagyatékot nem adta ki peren kívül a törvényes örökösöknek. E vizsgálat eredményeként következtetett arra, hogy az örökös minőség tárgyában a valódi örökös és a legitimált örökös megegyezése kizárt, a PK 262. számú állásfoglalás értelmében a hagyatéki eljárás során mellőzött érdekelt az igényét a törvény rendes útján érvényesítheti.

[29] A jelen perben azonban a perköltség viselés általános szabályától eltérő rendelkezéseket tartalmazó Pp. 86. § (1) bekezdés együttes feltételeinek első eleme (az érvényesített jog és kérelem védekezés nélküli elismerése) sem valósult meg, ezért a tényállás további feltételének (a perre okot adás hiánya) érdemi vizsgálata szükségtelen volt.

[30] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[31] A fellebbezés eredménytelensége folytán a Pp. 364. § szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú eljárásban pervesztes alperest a felperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján, 1.829.845 forint fellebbezett értékre tekintettel.

[32] Az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint meghatározott mértékű fellebbezési illeték a Pp. 83. § (1) bekezdése, 101. § (1) bekezdése, 102. § (6) bekezdése értelmében az állam terhén marad.

Budapest, 2023. április 25.

dr. Kovács Helga s.k.

dr. Stecbauer Anita s.k.

dr. Kovács Éva s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró